

Tolerantie, acht dus de vraag naar 's menschen eersten staat geen buitenwerk maar van groote beteekenis voor heel de heilige godgeleerdheid en mitsdien ook voor dat deel hetwelk den naam van godgeleerde zedekunde draagt.

En wijl nu de godgeleerde het recht begrip van 's menschen eersten staat uitgedrukt vindt in het leerstuk zijner kerk over de oorspronkelijke gerechtigheid en ik heden het ambt van buitengewoon hoogleeraar in de heilige godgeleerdheid aan de vrije universiteit die op gereformeerden grondslag staat aanvaard, in welk ambt ik geroepen ben naast andere vakken ook de godgeleerde zedekunde te onderwijzen, zult gij het kunnen verstaan, dat ik tot onderwerp mijner rede koos: de beteekenis van het leerstuk der oorspronkelijke gerechtigheid voor de godgeleerde zedekunde.

Ik wensch daartoe eerst voor u uiteen te zetten wat naar gereformeerd beginsel en onder godgeleerde zedekunde en onder het leerstuk der oorspronkelijke gerechtigheid moet verstaan worden; vervolgens u aan te wijzen waarin de beteekenis van dit leerstuk zoowel formeel als materieel voor de zedekunde schuilt en eindelijk u te bepalen bij een drietal gevolgtrekkingen, welke uit een zedekunde die met dit leerstuk rekening houdt, voor het leven voortvloeien.

I.

Om het begrip van het zedelijk leven in zijn rijkdom te verstaan, moet niet in de eerste plaats op den mensch maar op God gezien. Dit laatste is mogelijk wijl wij een heilige Schriftuur hebben die ons het leven Gods, althans gedeeltelijk, ontsluit. Uit deze Schriftuur nu leeren wij dat leven Gods kennen als een leven van bewustheid en vrijheid, als een saamleven in heilige oeconomia van Vader, Zoon en Heiligen Geest. En wijl nu boven deze drie goddelijke personen in het leven Gods geen hooger macht staat om dit leven te normeeren, en het dus genormeerd moest naar onderlinge bewilliging, draagt deze levensbetrekking